

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-1041/19-T

Název	Základní škola Ostrava – Mariánské Hory, Gen. Janka 1208, příspěvková organizace
Sídlo	Gen. Janka 1208, 709 00 Ostrava – Mariánské Hory
E-mail	reditelnaZS@zsgenjanka.cz
IČ	70984158
Identifikátor	600145301
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Šárka Fehérová
Zřizovatel	statutární město Ostrava, městský obvod Mariánské Hory a Hulváky
Místa inspekční činnosti	Gen. Janka 1208, 709 00 Ostrava – Mariánské Hory Klicperova 504/8, 709 00 Ostrava – Mariánské Hory
Termín inspekční činnosti	27. 5. 2019 – 30. 5. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a příslušnými rámcovými vzdělávacími programy.

Inspekční činnost na podnět podle § 174 odst. 6 školského zákona.

Charakteristika

Základní škola Ostrava – Mariánské Hory, Gen. Janka 1208, příspěvková organizace (dále „škola“) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školní jídelny a školní jídelny - výdejny. Počet žáků v posledních letech kolísá. Škola poskytuje základní vzdělávání na dvou pracovištích, Gen Janka 1208 (17 tříd se 405 žáky, 1 třída přípravná s 11 žáky) a Klicperova 504/8 (4 třídy s 59 žáky). Na základě inspekčního zjištění ve škole nebyla zaznamenána žádná třída, ve které jsou umístěni žáci na základě etnicity. Ve čtyřech odděleních školní družiny bylo zapsáno 120 žáků.

Školní stravování žáků zajišťuje školní jídelna na adrese Gen. Janka 1208 a školní jídelna - výdejna na ulici Klicperova 504/8 v Ostravě – Mariánských Horách.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Základem vzdělávacích záměrů školy je především rozvoj samostatnosti a tvořivosti žáků, vzájemné komunikace a spolupráce. Stanovené koncepční záměry se vedení školy z části daří naplňovat, o čemž svědčí zlepšení materiálních podmínek školy, stabilizovaný pedagogický sbor, možnost vzdělávání žáků v anglickém jazyce od první třídy, volba ze dvou školních vzdělávacích programů od září 2017 i výchova k péči o životní prostředí. Většina učitelů se aktivně zapojuje do jejich realizace. Kontrolní činnost vedení školy není v některých oblastech zcela funkční, dílčí nedostatky byly zjištěny ve výkaznictví při poskytování školního stravování a v nedostatečné informovanosti zákonných zástupců o obsahu školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání. Ředitelka školy sleduje profesní rozvoj všech pedagogických pracovníků. Je prohlubována odbornost učitelů v jimi vyučovaných předmětech. Dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků však není věnována dostatečná pozornost v oblasti inovativních forem a metod výuky, které by bylo přínosem pro zvýšení kvality vzdělávání. Personální podmínky a materiálně technické zázemí na obou pracovištích poskytovaného vzdělávání umožňuje naplňování školních vzdělávacích programů.

Přínosem pro snazší zapojení dětí do vzdělávacího procesu je zřízení přípravné třídy. Třída pro děti s odloženou školní docházkou využívá vhodně vybavenou učebnu, kde děti mají prostor k relaxačním a pohybovým činnostem. Školní vzdělávací program pro přípravnou třídu vychází ze školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání a rovněž ze znalostí a zkušeností žáků.

V roce 2019 poskytlo statutární město Ostrava účelový neinvestiční příspěvek na realizaci projektu „Klub Janek“, čímž se žáci druhého stupně aktivně zapojují do života školy. Cílem je podpora žáků při realizaci vzdělávacích programů, sportovních aktivit, rozvoji sociálního citění, primární prevence a doučování. V klubu působí i asistentka pedagoga, která pomáhá žákům při zvládání školních povinností a překonávání či odstraňování bariér při vzdělávání. Z rozpočtu statutárního města Ostravy škola každoročně získává také prostředky na ozdravné pobyty žáků.

Ředitelka školy získává další zdroje financování, které využívá ke zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků především projektovou činností v oblasti školského poradenského zařízení. Škola je ve školním roce 2018/2019 zapojená do projektu spolufinancovaného Evropským sociálním fondem Šablony II pod názvem „Krok za krokem II“ se zaměřením na pozici školního psychologa, sociálního pedagoga, školního asistenta a na projektové dny. Přínosem je zlepšení kvality vzdělávání a výsledků žáků, jejich sociální integrace včetně začleňování romských žáků do vzdělávání. Z rozvojových programů vyhlášených Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy získala škola v roce 2019 prostředky na podporu vzdělávání

cizinců, k podpoře výuky českého jazyka k jejich úspěšné integraci. Finančními dary je přispíváno na úhradu obědů potřebným žákům.

Problematicke bezpečnosti a ochrany zdraví žáků škola věnuje náležitou pozornost a přijímá opatření k předcházení úrazům. Školní jídelna nabízí vyvážený jídelníček a pitný režim. Zapojením do projektů „Mléko do škol“, „Ovoce a zelenina do škol“ a absolvovanými četnými účelně organizovanými ozdravnými a sportovními aktivitami získávají žáci správné návyky z oblasti zdravého životního stylu.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledované hodiny na obou místech poskytovaného vzdělávání u většiny učitelů dosahovaly rozdílné úrovně. Učitelé používali převážně formu frontální výuky, kterou většinou doplňovali samostatnou prací, popř. prací ve dvojicích. Občas byla zahrnuta i skupinová práce. Často byly zařazovány relaxační chvílky a pohybové aktivity ke kompenzaci únavy a podpoře pozornosti. K lepšímu pochopení učiva účelně využívali příklady z reálného života. Při práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami volili úpravu forem a metod vzdělávání dle stanovených doporučení školského poradenského zařízení. Kvalitativně odlišná byla výuka cizích jazyků od výuky většiny naukových předmětů s ohledem na míru zapojení žáků do vyučovací hodiny. Bylo zřejmé, že žáci jsou aktivnější v předmětech cizích jazyků a na systém výuky jsou zvyklí. Formativní hodnocení, kterým by byli žáci motivováni v učení, bylo uplatněno jen ojediněle. Sebehodnocení žáků bylo vedeno formálně a nepřispívalo k pokroku žáků ve výuce. V závěru některých vyučovacích hodin scházelo shrnutí učiva. Učitelé často neověřovali dosažení stanovených cílů vzdělávání. Negativním zjištěním bylo méně časté či chybějící motivační hodnocení. Tímto přístupem k žákovi by byla uplatněna zpětná vazba pro učitele, jak žáci učivu porozuměli. Na obou pracovištích poskytovaného vzdělávání byla výuka vyrovnaná.

Ve výuce českého jazyka byl ve frontálně vedené části výrazným prvkem řízený rozhovor, kterým vyučující ověřovali dosavadní znalosti žáků a porozumění novému učivu. Žáci nižšího stupně si procvičovali získané poznatky formou didaktických her, žáci na 2. stupni dostali pouze ojediněle možnost střídání činností, často ke konci hodiny ztráceli pozornost. Použité formy a metody nevedly dostatečně k rozvoji požadovaných klíčových kompetencí a gramotností. Pouze v některých hodinách byly účelně použity odpovídající učební materiály, interaktivní tabule nebo dataprojektor ke zvýšení názornosti nebyly využity. Některé vyučovací hodiny svým obsahem odpovídaly mladším žákům, než byli žáci dané třídy. Žáci v anglickém jazyce aktivně používali cizí jazyk v běžných situacích reálného života, dařilo se jim skládat potřebné větné vazby. Prokázali zvládnutí slovní zásoby probíraných témat. Pro komunikaci měli vytvořen dostatečný časový prostor. Bez problémů reagovali na pokyny učitelek. Efektivitu výuky zvyšovalo využití interaktivní tabule k poslechovým aktivitám. V přírodovědě a prvouce učitelé k procvičení znalostí volili účinné metody založené na činnostním učení a na badatelském přístupu a pozorování. Žáci zdařile diskutovali, doplňovali a propojovali své znalosti i z ostatních předmětů.

Hospitovanou výuku matematiky lze hodnotit jako průměrnou, kdy učitelé vhodnými úlohami účinně rozvíjeli logické myšlení žáků a ti samostatně upevňovali matematické postupy, ale předměty fyzika, vlastivěda a výchova ke zdraví byla na úrovni vyžadující zlepšení. Převažovala frontální výuka s kladením otázek. Nízká míra názornosti vedla ke ztrátě zájmu o učivo. Do činnosti nebyli zapojováni všichni žáci, což snižovalo efektivitu zvolené metody. Způsob výuky vedl k monotónnosti, malé dynamice a v konečném důsledku ke snížení pozornosti některých žáků. Při kontrole plnění zadaných úkolů scházelo poskytnutí zpětné vazby žákům. V předmětu fyzika po většinu hodiny byli někteří žáci

pasivní a nepřipravení, výuka byla v této části zcela neefektivní. Převážná část činnosti byla postavena na zdoluhavém diktování poznámek do sešitu a postrádala aktivizační a motivační prvky.

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami navazovalo na jejich vlastní zkušenosti, stanovené úkoly respektovaly jejich individuální schopnosti. Učitelé vhodně využívali podnětný didaktický materiál. Žákům dávali stručné, jednoduché pokyny, poskytovali jim okamžitou zpětnou vazbu, která přispívala k posílení jejich sebedůvěry.

Činnosti zájmového vzdělávání ve školní družině úzce navazují na výchovně vzdělávací proces. Žáci si vybírají z nabídky rozmanitých aktivit, do nichž se mohou zapojovat podle svého výběru. Důraz je zde kladen na odpočinek žáků, relaxaci a účelné využití volného času. Ve školní družině měli žáci vytvořeno podnětné prostředí, vychovatelky uplatňovaly vstřícný přístup ke všem účastníkům.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Podklady pro hodnocení vzdělávání žáků získávají pedagogové průběžně, uplatňují jednotná pravidla klasifikace. Vyhodnocují je i na jednáních pedagogické rady a ke zjištěným problémům přijímají opatření. Škola využívá externí testování. K ověřování naplňování očekávaných výstupů školních vzdělávacích programů ve školním roce 2016/2017 byly testovány vybrané třídy v některých předmětech, jejich úspěšnost byla slabá. Podstatnou příčinou školní neúspěšnosti je využívání neúčinných metod a forem práce s žáky. Z analýz průběžných výsledků žáků obou pracovišť vyplývají horší výsledky na pracovišti Klicperova. Školní neúspěšnost žáků je ovlivněna nepravidelnou školní docházkou, nízkou podporou ze strany rodiny, čímž je ztížena efektivnost systematické podpory žáka. Podle potřeby jsou zařazovány srovnávací testy nebo navrhovány změny ve školních vzdělávacích programech.

Škola zajišťuje poradenské služby prostřednictvím výchovného poradce, metodika prevence a sociálního pedagoga. Výchovná poradkyně koordinuje systém podpory žáků, zajišťuje informovanost všech pedagogických pracovníků, spolupracuje při řešení výchovných a výukových obtíží žáků. Ve spolupráci s třídními učiteli eviduje žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, společně realizují a pravidelně vyhodnocují podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými pracovišti. Poskytují jim podpůrná opatření spočívající v pedagogické intervenci, speciální pedagogické péči a využití asistentů pedagoga.

Pro neúspěšné žáky škola zpracovává plány pedagogické podpory prvního stupně, v případě pokračujících obtíží spolupracuje se zákonnými zástupci a se školskými poradenskými zařízeními. Mnoho žáků vykazuje vady řeči, škola však žákům nenabízí v této oblasti potřebnou podporu a doporučuje zákonným zástupcům návštěvu klinického pedagoga, kterou využívají v malé míře. Počet neprospívajících žáků se pohybuje kolem 8 %, výchovné a výukové obtíže má kolem 30 % žáků. Některé žáky s rizikem horšího prospěchu pedagogové doučují, ostatním žákům je nabízena individuální pomoc založená na ochotě vyučujícího a na dobrovolnosti žáka se doučovat. Strategie systematické podpory neúspěšným žákům není školou nastavena. Do celkových výsledků vzdělávání se promítá složení žáků, někteří z nich pocházejí z nepodnětného sociálního prostředí. Dlouhodobě se škola potýká s vysokou absencí žáků (omluvenou i neomluvenou) a v mnoha případech s nevhodným chováním žáků, kterou řeší formou jednání výchovných komisí se zákonnými zástupci, ve spolupráci s oddělením sociálně-právní ochrany dětí i s Policií České republiky. Ve školním roce 2017/2018 bylo uděleno 257 kázeňských opatření (napomenutí a důtky),

42 žáků bylo hodnoceno sníženým stupněm z chování (převážně žáci s neomluvenou absencí), jen 76 žákům byla udělena pochvala. Převaha kázeňských opatření svědčí o sankčním nastavení přístupu školy, která nemá efektivně nastavenou strategii práce s neúspěšnými žáky a s žáky s neomluvenou absencí. Pro zlepšení vzdělávacích výsledků žáků je snahou školy poskytovat vzdělávání v cizím jazyce prostřednictvím rodilého mluvčího ve spolupráci s jazykovou školou. K podpoře sounáležitosti žáků a rodičů se školou přispívají školní akce jako Den rodiny, předvánoční jarmark, velikonoční tvoření atd.

Činnost školní družiny vede k podpoře a posilování vhodného sociálního klimatu žáků, která se v tomto školním roce zaměřuje na umění komunikace s druhými a správné návyky ke zdravému životnímu stylu. Používáním různých aktivních metod se zaměřením na badatelské postupy a pokusy se vychovatelkám daří vytvářet příznivé klima a kamarádské vztahy mezi spolužáky. V průběhu sledovaných činností žáci aktivně prokazovali schopnost samostatně vystupovat, domluvit se na společném postupu, předvést své výtvarné schopnosti.

Závěry

Vývoj školy

- Od poslední inspekční činnosti v roce 2013 došlo především ke zvýšení úrovně kvality materiálních podmínek školy.
- Od školního roku 2018/2019 probíhá vzdělávání na pracovišti Klicperova.
- Škola zavedla od září 2017 další školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Učíme se pro sebe a pro budoucnost“, k podpoře jazykového vzdělávání žáků vybudovala jazykovou laboratoř a zapojila rodilého mluvčího. Současně byla vybudována učebna pro výuku přírodovědy a chemie.

Silné stránky

- Kvalitu poskytovaného vzdělávání významně ovlivňuje projektová činnost, v rámci které je poskytována sociálním pedagogem, školním psychologem a výchovným poradcem informační, diagnostická, poradenská i metodická činnost.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Nedostatky v efektivitě nastavení a uplatňování kontrolního systému (nedostatečná informovanost zákonných zástupců o obsahu školních vzdělávacích programů pro základní vzdělávání).
- Využívání vzdělávacích postupů bez aplikace inovativních metod a forem práce při vzdělávání nevede k dostatečné aktivizaci žáků školy.
- Nedostatečné shrnutí a upevnění učiva v závěru některých vyučovacích hodin.
- Absence využití formativního hodnocení snižuje efektivitu poskytování zpětné vazby žákům a jejich zákonným zástupcům.
- Nízká míra zařazování různých forem sebehodnocení, vzájemného hodnocení a společného závěrečného zhodnocení výuky.

- Vysoká neúspěšnost žáků zejména na prvním stupni školy a neefektivní podpora žáků s rizikem studijního neúspěchu.
- Nedostačující důraz na pozitivní motivaci žáků ke vzdělávání a k docházce do školy, převaha kázeňských opatření nad pochvalami s důrazem na sankce.
- Příležitostí ke zlepšení je zajištění logopedické péče a prevence řečových vad vedoucí ke zlepšení podmínek úspěšného vzdělávání žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Provádět důslednou a pravidelnou kontrolní činnost, ke zjištěným skutečnostem přijímat adekvátní opatření.
- V plánování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřit na inovativní metody a formy práce směřující k aktivizaci žáků ve vyučování.
- Využívat průběžného hodnocení a poskytovat zpětnou vazbu žákům a jejich zákonným zástupcům.
- Zařazovat ve vyšší míře různé formy sebehodnocení, vzájemného hodnocení a společného závěrečného zhodnocení výuky se shrnutím a upevněním učiva v závěru vyučovacích hodin.
- Vytvořit strategii školní práce s méně úspěšnými žáky a systematicky postupovat při práci s žáky s vysokou omluvenou a neomluvenou absencí i nevhodným chováním.
- Pozitivně motivovat žáky k docházce do školy a ke zlepšení výsledků vzdělávání.
- Zajistit reedukační péči pro žáky s vadami řeči.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 15. 9. 2019 přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 28. 5. 2019 (informativní)
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Učíme se pro sebe a pro budoucnost“ platný od 1. 9. 2017
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Hrou a učením dojít k vědění“ platný od 1. 9. 2016
4. Školní vzdělávací program přípravné třídy s platností od 1. 9. 2017
5. Vzdělávací program pro školní družinu platný ode dne 1. 9. 2017
6. Souhrnná dokumentace vedená ve školním roce 2018/2019 k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami

7. Školní řád základní školy včetně pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání s účinností ode dne 1. 9. 2018
8. Vnitřní řád školní družiny ze dne 4. 9. 2018
9. Organizace školy 2018/2019 (mj. další vzdělávání pedagogických pracovníků, organizace výuky, dohledy, poradenské služby)
10. Školní matrika základní školy a školní družiny vedená ve školním roce 2018/2019
11. Třídní knihy základní školy a školní družiny vedené ve školním roce 2018/2019
12. Rozvrh vyučovacích hodin platný ve školním roce 2018/2019
13. Personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
14. Pedagogická rada – zápisy z jednání vedené od školního roku 2015/2016
15. Vnitřní řád školní jídelny ze dne 1. 9. 2018
16. Vnitřní řád školní jídelny - výdejny ze dne 1. 9. 2018
17. Dokumentace školy k rozpočtu a financování školy za rok 2018 a 2019
18. Dokumentace ke školnímu stravování žáků vedená ve školním roce 2018/2019
19. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků vedená ve školním roce 2018/2019
20. Kniha úrazů žáků zavedená od 19. 10. 2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Ing. Ivana Teichmannová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu PhDr. Ing. Ivana Teichmannová v. r.

Mgr. Eliška Birková, školní inspektorka Mgr. Eliška Birková v. r.

Mgr. Daniel Jakubek, školní inspektor Mgr. Daniel Jakubek v. r.

Mgr. Jan Szotkowski, školní inspektor Mgr. Jan Szotkowski v. r.

Ing. Lada Bednářová, kontrolní pracovnice Ing. Lada Bednářová v. r.

V Ostravě 20. 6. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Šárka Fehérová, ředitelka školy Mgr. Šárka Fehérová v. r.

V Ostravě 24. 6. 2019